

Rekordné ceny potravín vo februári

Index svetových cien potravín sa vo februári zvýšil a dosiahol historické maximum, informovala Organizácia Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO).

Najviac sa zvýšili ceny rastlinných olejov a mliečnych produktov a prognózy pre pšenicu a kukuricu na nasledujúcu sezónu naznačujú vyhládky na silný rast. Index cien potravín FAO dosahoval vo februári v priemere 140,7 bodu, čo je o 3,9 percenta viac ako v januári, 20,7 percenta nad úrovňou z predchádzajúceho roka a o 3,1 bodu viac ako vo februári 2011. Index sleduje mesačné zmeny medzi národných cien bežne obchodovaných potravín. komodít.

Rast viedol index cien rastlinných olejov FAO, ktorý oproti predchádzajúcemu mesiacu vzrástol o 8,5 percenta a dosiahol nové rekordné maximum, najmä vďaka zvýšeným cenám palmového, sójového a slnečnicového oleja. Prudký nárast indexu cien rastlinných olejov bol spôsobený hlavne trvalým globálnym dopytom po dovoze, ktorý sa zhodoval s niekoľkými faktormi na strane ponuky, vrátane zníženej exportnej dostupnosti palmového oleja z Indonézie, ktorá je popredným sve-

Ceny kukurice vo februári vzrástli o 5,1 percenta. FOTO – PEXELS

toovým exportérom, nižších prognóz pre produkciu sóje v Južnej Amerike, a obavy z nižšieho vývozu slnečnicového oleja v dôsledku situácie v čiernomorskom regióne.

Index cien mlieka a mliečnych výrobkov FAO bol vo februári v priemere o 6,4 percenta vyšší ako v januári, k čomu prispeli nižšie dodávky mlieka v západnej Európe a Oceánii, ako sa očakávalo, ako aj pretrvávajúci dopyt po dovoze, najmä zo severnej Ázie a Stredného východu.

Index cien obilnín FAO sa v porovnaní s predchádzajúcim mesiacom zvýšil o 3,0 percenta. Najviac sa zvýšili ceny zrnín, pričom medzinárodné ceny kukurice vzrástli

o 5,1 percenta v dôsledku kombinácie pokračujúcich obáv o stav plodín v Južnej Amerike, neistoty ohľadom vývozu kukurice z Ukrajiny, a rastúce exportné ceny pšenice. Svetové ceny pšenice sa zvýšili o 2,1 percenta, čo do značnej miery odráža neistotu ohľadom globálnych tokov dodávok z čiernomorských prístavov.

Index cien mäsa FAO od januára vzrástol o 1,1 percenta, pričom medzinárodné cenové ponuky pre hovädzie mäso dosiahli nové rekordné maximum v dôsledku silného globálneho dopytu po dovoze a obmedzených zásob dobytky pripraveného na porážku v Brazílii a vysokého dopytu po obnove stáda v Austrálii.

Zatiaľ čo ceny bravčového mäsa mierne vzrástli, ceny ovčieho a hydinového mäsa klesli, čiastočne v dôsledku vysokých exportovateľných dodávok v Oceánii a zníženej dovozu z Číny po skončení jarných osláv.

Index cien cukru FAO klesol o 1,9 percenta v dôsledku priaznivých vyhládok na produkciu v hlavných exportujúcich krajinách, ako je India a Thajsko, ako aj vďaka zlepšeným podmienkam pre pestovanie v Brazílii.

„Obavy týkajúce sa podmienok plodín a adekvátnych exportných možností vysvetľujú len časť súčasného globálneho nárastu cien potravín. Oveľa väčší tlak na infláciu cien potravín prichádza z oblastí mimo výroby potravín, najmä z odvetvia energetiky, hnojív a krmív,“ povedal ekonóm FAO. „Všetky tieto faktory majú tendenciu stláčať ziskové marže výrobcov potravín, čo ich odrádza od investovania a rozširovania výroby.“

Index cien potravín FAO hodnotí priemerné ceny za mesiac, takže februárové údaje len čiastočne zahŕňajú vplyvy trhu vyplývajúce z konfliktu na Ukrajine.

Svetová produkcia pšenice a kukurice sa v roku 2022 zvýši

FAO tiež zverejnila svoju najnovšiu Správu o ponuke a dopyte po obilninách s predbežnou predpoveďou celosvetovej produkcie obilnín v roku 2022. Svetová

produkcia pšenice sa podľa všetkého zvýši na 790 miliónov ton s očakávanými vysokými hektárovými výnosmi a rozsiahlou sejbou v Severnej Amerike a Ázii, čo kompenzuje pravdepodobný mierny pokles v Európskej únii a nepriaznivý vplyv sucha na úrodu v niektorých severoafrikaných krajinách.

Zber kukurice sa čoskoro začne na južnej pologuli, pričom sa predpokladá, že produkcia Brazílie dosiahne rekordnú úroveň a produkcia v Argentíne a Južnej Afrike bude nad ich priemernými úrovňami.

FAO tiež aktualizovala svoju prognózu svetovej produkcie obilnín v roku 2021, ktorá je v súčasnosti stanovená na 2 796 miliónov ton, čo predstavuje nárast o 0,7 percenta oproti predchádzajúcemu roku.

Celosvetová spotreba obilnín v rokoch 2021/2022 sa teraz odhaduje na úrovni 2 802 miliónov ton, čo predstavuje 1,5-percentný ročný nárast. Predpokladá sa, že celosvetové zásoby obilnín v priebehu roka 2022 mierne vzrastú na 836 miliónov ton.

FAO tiež zvýšila svoju prognózu svetového obchodu s obilninami na 484 miliónov ton, čo je o 0,9 percenta viac ako v rokoch 2020/2021. Táto prognóza nepredpokladá potenciálne dopady konfliktu na Ukrajine. FAO pozorne sleduje vývoj a v pravý čas tieto vplyvy posúdi.

**Zdroj: FAO
MALVÍNA GONDOVÁ**

pranostika

Na Gregora prvý pluh do poľa.

zrkadlo 168 hodín

■ RVPS Nové Zámky zrušila opatrenia nariadené pri zistení a potvrdení choroby vtáčej chrípky u voľne žijúcich vtákov pre kontrolovanú oblasť zo dňa 10. januára. Za posledné tri týždne sa ďalší úhyn vtákov nepotvrdil, a tak pominuli možnosti šírenia vírusu vtáčej chrípky z ohniska nákazy, zdôvodnila správa svoje rozhodnutie.

Výskyt vtáčej chrípky v Novozámockom okrese potvrdili veterinári začiatkom januára. Laboratóriá Veterinárneho ústavu Zvolen skúmali päť uhynutých labutí veľkých, ktoré sa našli na štrkoviskách vo Dvoroch nad Žitavou a Záhoň v Bánove. Následne bol vo všetkých vzorkách potvrdený labutí vírus vtáčej chrípky. Regionálna veterinárna a potravinová správa Nové Zámky nariadila opatrenia právnickým osobám, fyzickým osobám a všetkým chovateľom hydiny a iného vtáctva chovaného v zajatí. V kontrolovaných oblastiach vykonával intenzívny dohľad nad populáciami voľne žijúcich vtákov, predovšetkým vodných vtákov, následne vyhľadávajúce uhynutých alebo chorých vtákov.

(tasr)

■ Priemerná nákupná cena surového kravského mlieka sa v januári 2022 zvýšila o 4,8 percenta na úroveň 37,18 eura za 100 kg. V porovnaní s januárom 2021 bola priemerná nákupná cena mlieka vyššia až o 15,6 percenta. Vyplýva to z aktuálnej správy ATIS.

Cena mlieka Q. triedy v januári 2022 posilnila medzi mesačne o 4,6 percenta na 37,15 eura za 100 kg. Nákupná cena mlieka 1. triedy (37,40 eura za 100 kg) sa v porovnaní s decembrom 2021 upevnila o 5,3 percenta. Cena mlieka Q. triedy kvality medzi ročne posilnila o 14,8 percenta. Mlieko 1. triedy bolo medzi ročne drahšie o 18,6 percenta.

V januári 2022 nakúpili spracovatelia od producentov spolu 70 325 ton surového kravského mlieka, čo bolo o 4,1 percenta viac ako v decembri. Mlieka Q. triedy sa nakúpilo medzi mesačne o 3,6 percenta viac, spolu 53 872 ton. Nákup mlieka 1. triedy kvality dosiahol v januári 2022 spolu 16 127 ton, teda medzi mesačne viac o 6,4 percenta. Neštandardné mlieka sa januári nakúpilo iba 327 ton, medzi mesačne menej o 16,7 percenta.

Na januárovom nákupe sa mlieko Q. triedy podieľalo 77,0 percenta, mlieka 1. triedy kvality bolo 22,4 percenta a neštandardné mlieko tvorilo 0,6 percenta z nákupu.

(tasr)

Zachráňme prístup LEADER na Slovensku

Národná sieť miestnych akčných skupín (NS MAS) SR vyzýva na zachranu prístupu LEADER na slovenskom vidieku.

V celej Európskej únii je LEADER katalyzátorom rozvoja vidieka a miestne akčné skupiny prinášajú do regiónu milióny eur. Na Slovensku je však situácia úplne opačná. V programovom období, ktoré sa končí, LEADER na Slovensku nebol takmer vôbec využitý.

„Dôvodom sú neskoro a zle nastavené pravidlá. Slovenský vidiek tak prichádza o milióny eur. Je to krok späť, pretože v minulosti bolo vďaka prístupu LEADER aj na Slovensku podporených mnoho adresných projektov pre obce, podnikateľov, aj tretí sektor. Priniesli skvalitnenie života a podporu miestnej ekonomiky na slovenskom vidieku,“ vysvetľuje predseda NS MAS Štefan Škultéty.

Administratívna záťaž a dlhá doba hodnotenia projektov

NS MAS preto v petícii požaduje zjednodušenie a zrýchlenie všetkých proce-

sov implementácie na strane riadiacich orgánov – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, Pôdohospodárska platobná agentúra. Nečinnosť riadiacich orgánov je hrozbou pre LEADER a celý slovenský vidiek. „Oprávnené subjekty nemajú záujem zapájať sa do výziev o príspevky kvôli neprimeranej administratívnej záťaži a neúmerne dlhej dobe vyhodnocovania projektov. Tá v niektorých prípadoch prekračuje dva roky od podania projektu,“ opisuje situáciu podpredseda NS MAS Igor Pašmík. Čerpanie podľa jeho skúseností znížujú nejasné inštrukcie ohľadne oprávnenosti jednotlivých aktivít a podporovaných činností. „Zbytočná komplikovanosť procesov a extrémne byrokratická záťaž už teraz ohrozujú aj programové obdobie 2021-2027 a efektívne čerpanie prostriedkov,“ upozorňuje Igor Pašmík.

Multifondový prístup

Národná sieť MAS žiada aj navýšenie zdrojov na financovanie prístupu LEADER

z Programu rozvoja vidieka, Operačného programu (OP) Slovensko, prípadne iných zdrojov. „Slovensko ako jediná krajina v rámci Európskej únie ide opačným smerom, a od multifondového zamerania sa odvracia. Prístup LEADER ostane v podstate posledným nástrojom, prostredníctvom ktorého budú mŕť obce čerpať prostriedky na lokálne potreby a zámery,“ zdôrazňuje podpredseda NS MAS Peter Nemček. Ako dodáva, prostredníctvom EŠIF sa budú podporovať cieľové projekty v tejto konkurencii uspejú len ťažko, preto je potrebné pristúpiť k multifondovému prístupu a to financovaniu projektov prostredníctvom miestnych akčných skupín aj z Operačného programu Slovensko či iných zdrojov. Aktuálne je v rámci OP Slovensko na podporu rozvoja vidieka prostredníctvom MAS vyčlenených doslova nula eur. Pri adekvátnej výške nenávratného finančného príspevku je možné v regiónoch podporiť miestne kapacity a zabezpečiť rozvoj naprieč

všetkými odvetviami ako je podnikanie, školstvo, kultúra, poľnohospodárstvo, životné prostredie, turizmus, zdravotníctvo, atď.“

Národná sieť MAS pripomína, že nepripravenosť metodických dokumentov na strane riadiacich orgánov spôsobila neefektívne mŕňanie prostriedkov na chod kancelárií miestnych akčných skupín, ktoré administratívne a personálne zabezpečujú vyhodnocovanie jednotlivých projektov. Mnohé miestne akčné skupiny už teraz nemajú z čoho pokryť svoje financovanie a hrozí im kolaps. Preto je nevyhnutné zabezpečiť udržateľnosť miestnych akčných skupín ako nositeľa všestranného rozvoja vidieckych regiónov.

Petícia

Všetky požiadavky NS MAS spolu úzko súvisia a je potrebné riešiť ich súbežne a koordinovane. Je nevyhnutné zachrániť momentálne prebiehajúce obdobie a existujúce miestne akčné skupiny, aby bolo možné preliať príklady dobrej praxe a fungovania aj do ďalšieho

**VERONIKA FITZEKOVÁ
Národná sieť MAS SR**